

Priit Lepasepp
Sunly Wind OÜ
info@sunly.ee

Teie 01.03.2021
Meie 05.04.2021 nr 15-1/1677-2

Vastus pöördumisele

Austatud härra Lepasepp

Pöördusite seoses Eesti mereala planeeringulahenduse sisulise kvaliteedi tõstmise vajadusega. Toote välja, et olete korduvalt ministeeriumi poole sel teemal pöördunud, kuid olete endiselt mures, et planeering tuleb liiga üldistav ega anna oodatud vastuseid ja kindlust arendajatele investeringute tegemiseks. Kirjas keskendute visuaalsete mõjude hindamisele.

Selgitan esmalt Eesti mereala planeeringu kui riikliku strateegilise arengudokumendi olemust. Planeeringu ülesanne on suunata Eesti mereala kasutust pikas ajalisel perspektiivis, sätestades aluspõhimõtted ja reeglid erinevate merekasutuste ruumilisele arengule. Planeeringu eesmärk on luua tervikpilt erinevate merekasutuste koostoimest ja leppida kokku Eesti mereala kasutuse ruumilistes põhimõtetes järgmiseks 15 aastaks, et panustada merekeskkonna hea seisundi saavutamisse ja säilitamisse ning edendada meremajandust. Pika-ajaliste suundade ja tervikpildi saavutamiseks üleriigilisel tasandil lähtub mereala planeering riigi huvidest ja riiklikest arengudokumentidest. Kuna eesmärgiks on kogu Eesti mereala tasakaalustatud ruumiline tervikkäsitlus riiklikul tasandil, on üldistusaste suur – keskendutakse üldpõhimõtete (läbi suuniste ja tingimuste) seadmisele ja tegevusi ei kavandata detailideni välja.

Mõjude hindamise täpsusaste/üldistusaste (teisisõnu detailsus) sõltub kavandatava tegevuse kavandamise täpsusastmest/üldistusastmest. Viimane omakorda oleneb sellest, millist dokumenti parasjagu koostatakse ja kus see dokument hierarhiliselt dokumentide süsteemis paikneb. Merealal tegevuste kavandamisel eristatakse strateegilist planeerimist (erinevad valdkonna arengukavad, üleriigiline planeering ning muud kavad, programmid ja strateegiad) ja tegevuslubasid (erinevad keskkonnalaad, hoonestusluba, ehitusluba jms). Strateegilistele planeerimisdokumentidele viiakse läbi KSH, tegevuslubadele KMH. KSH tegemiseks on vajalik valida õige üldistuse/detailsuse tase (Sadler ja Verheem 1996). KSH ei saa olla KMH täpsusega (v.a detailplaneeringule koostatav KSH), kuna strateegilisel tasandil üldjuhul konkreetseid objekte kindlas asukohas ei planeerita (Thérivel 2004)¹. Seega KSH on üks keskkonnanohu instrument teiste hulgas. KSH ja KMH (keskkonnamõju hindamine) on mõeldud teineteist täiendama, jättes KSH-le strateegiliste otsuste keskkonnamõjude

---

¹ [Keskkonnamõju strateegilise hindamise käsiraamat](#) (ptk 4, lk 21), K. Peterson, R. Kutsar, P. Metspalu, S. Vahtrus ja H. Kalle, 2017

käsitlemise ning KMH-le neid konkreetselt ellu viivate füüsiliste tegevuste keskkonnamõtjude hindamise². Ka keskkonnamõtju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (edaspidi KeHJS) ütleb läbivalt, et keskkonnamõtju hindamine tuleb läbi viia lähtudes strateegilise planeerimisdokumendi iseloomust ja sisust. See on olnud ka antud töö lähtekohaks.

Planeerimisseaduse (edaspidi PlanS) kohaste asjakohaste sotsiaalsete, majanduslike, kultuuriliste ja looduskeskkonna mõjude hindamise olemust ja õiguslikku raamistikku on selgitatud juhise „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ peatükis 6. Tegemist on küll üldplaneeringute koostamise juhise, kuid asjakohaste mõjude hindamise olemus ja õiguslik raamistik on samasugune kõigi planeeringu liikide puhul. Kokkuvõtlikult võib öelda, et õigusaktidega ei ole sätestatud menetlus- ega sisunõudeid asjakohaste majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude hindamiseks (v.a KeHJS-s reguleeritud osas), mille üheks osaks on olnud ka visuaalse mõju hindamine. Seega on seadusandja jätnud planeeringu koostaja otsustada, mida, millal ja kuidas ta hindab. Dokumendis „Eesti mereala planeeringu lähteseisukohad ja mõjude hindamise väljatöötamise kavatsus“ peatükis 3 lk 24 on toodud hindamismetoodika ning peatükis 3.2-3.4 (lk 26-27) on kirjeldatud Eesti mereala planeeringus asjakohaste majanduslike, sotsiaalsete, kultuuriliste ja tervisemõtjude hindamise eesmärgid (nõ fookus). Eeltoodu on võetud aluseks Eesti mereala planeeringus asjakohaste sotsiaalsete, majanduslike, kultuuriliste ja tervisemõtjude hindamises. Rahandusministeerium on seisukohal, et antud planeeringu raames on seda varasemast Eestis viljeletud praktikast tehtud veelgi põhjalikumalt ja laiapõhjalisemalt (kaasates väga laia [ekspertide](#) ringi) ning selle eest on protsessis saadud eraldi tunnustust muuhulgas ka rahvusvahelistelt partneritelt.

Viitate ka nn Hiiu Riigikohtu lahendile. Juhime tähelepanu, et Riigikohtu lahendit ei saa tõlgendada niivõrd kitsalt, nagu seda konkreetsel juhul Teie poolt tehtud on. Teie poolt viidatud Riigikohtu lahendi tegemise asjaolud ei ole samad, samuti oli tegemist maakonnaplaneeringuga ja selle KSH-ga, mis oli koostatud tänasest erineva õigusliku regulatsiooni alusel, mistõttu ei saa lahendis tehtud järeldusi kanda otse üle ka teistele olukordadele. Viidatud lahend ei käsitlenud ka visuaalse mõju hindamist. Lisaks järgib Eesti õigussüsteem Kontinentaal-Euroopa õigussüsteemi põhimõtteid, mille kohaselt ei ole kohtuotsusel pretsedendi tähendust.

Kokkuvõttes ei ole Eesti mereala planeeringut võimalik koostada ja planeeringu lahenduse mõjusid hinnata detailsemas täpsusastmes, kuna see eeldaks juba tegevusloale ja selle KMH-le omaseid tegevusi ja täpsusastet. Eeltoodule tuginedes oleme seisukohal, et üleriigiline mereala planeering vastab antud tasandi ruumilise planeeringu täpsusastmele, sh on see sarnane või isegi kohati detailsem teiste riikide vastavate planeeringutega võrreldes ning on kooskõlas ka kehtiva õigusega. Olulise keskkonnamõtju vältimiseks on järgmisele tasandile – tegevusluba ja KMH – planeeringus seatud selged tingimused (sh erinevate uuringute läbiviimise vajadus), mida tuleb nende menetlemisel järgida ja mille tulemused loovad eeldused jätkutegevuste elluviimiseks. Seega peale mereala planeeringu kehtestamist on olemas üldpõhimõtted, kuidas tegevusi ruumiliselt kavandada saab ja toob seeläbi senise üksikotsustel põhinevasse praktikasse muutuse.

Oma pöördumises juhite tähelepanu Rahandusministeeriumi ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostöös tellitud uuringule „Meretuuleparkide arendamise

---

² [Keskkonnamõtju hindamise käsiraamat](#) (ptk 1.6.1 lk 36), T. Pöder, 2018

edendamiseks visuaalse mõju hindamise meetodiliste soovitude juhendmaterjal” (edaspidi juhend). Ootate, et planeeringulahenduses tuginetakse valminud juhendile ja viiakse läbi meretuuleparkide poolt mõjutatavate maastike kaardistamine ning visuaalse mõju hindamine. Juhime tähelepanu, et juba ka praeguses lahenduses on mõjude hindamisel viidud läbi visuaalsete mõjude hindamine, mis lähtub planeeringu täpsusastmest ja fookusest. Valminud juhend ei mõjuta otseselt seni tehtud tööd, küll aga annab sellele täiendavat sisendit. Mõjude hindamise materjalid on hetkel koostöös mereala planeeringu ekspertmeeskonnaga täiendamisel, sh vaadatakse üle ja täiendatakse visuaalse mõju hindamise osa, arvestades juhendis kirjeldatud. Lisaks toimub neil teemadel lähiajal arutelu Saaremaa kohaliku omavalitsuse esindajatega.

Teie poolt viidatud visualiseeringu koostamine ei ole praeguse planeeringu kohane tegevus, kuna planeering ei määra konkreetseid tuulikute asukohti ja seeläbi annaks selline visualiseering vale ettekujutuse (vt eespool täpsusastet selgitavat lõiku). Samuti eeldaks see väga täpselt tuulikute tehniliste parameetrite kohta teavet ja nende võimalike paigutuste määramist kõigil tuulealadel. Ka viidatud juhendis on välja toodud, et arvestamist vajab asjaolu, et maastiku ja visuaalse mõju hindamine planeerimise järgus, kus ei ole veel määratud kasutatavate tuulikute mudelit ega tuulikute asukohta, on selgelt kitsendatum kui selle hindamine projekteerimise või hoonestusloa väljastamise käigus. Juhendis visualisatsioonide osa meetodika on mõeldud planeeringule järgnevale tegevusloa etapile.

Juhendis sisaldub üldine soovitus, et läbi tuleks viia rannikumaastike hindamine. Hetkel on lähteandmed selleks juba olemas ja nendega on võimalik arvestada. Nt on kehtivates maakonnaplaneeringutes väärtuslikud maastikud kaardistatud, sh on välja toodud maastike elemendid ja ilusa vaatega kohad, mida väärtustatakse. Samuti on teada mälestiste paiknemine koos nende kaitsevöönditega. Eesti mereala planeeringuga ei ole võimalik maismaale siduvaid tingimusi määrata ega kehtivates maakonnaplaneeringutes välja toodud mereala planeeringuga muuta/täpsustada. Küll aga on hetkel Saaremaal koostamisel kohaliku omavalitsuse üldplaneering, mis saab vajadusel maakonnaplaneeringu lahendusi täpsustada või muudatusettepanekuid teha. Nagu eelpool viidatud teeme Saaremaa vallaga selles osas koostööd. PlanS §75 lg 3 kohaselt on üldplaneeringuga maakonnaplaneeringute täpsustamine/muutmine võimalik ja Rahandusministeerium on üldplaneeringute heakskiitmise raames selliseid ettepanekuid kindlasti valmis kaaluma ning asjakohasel juhul toetama.

Mereala planeeringu põhilahendus ja selle mõjude hindamine on hetkel avalike arutelude järgselt esitatud ettepanekutest lähtuvalt täiendamisel. Täiendatud lahendus avalikustatakse tervikuna ja sellest anname Teile eraldi teada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Jaak Aab
riigihalduse minister

Teadmiseks: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Triin Lepland 4520521
Triin.Lepland@fin.ee